

ح.حارث

«پیکن» رُقبا را پشت سر میگذارد

ماسکو و غرب در مبارزه برای حاکم شدن بالای منابع انرژی آسیای میانه، به شکست مواجه اند. طوری که به مشاهده میرسد، پوکر بزرگترین پایپ لاین انتقال انرژی میان روسیه و غرب، حل و فصل گردیده است و اکنون کشور چین با خنده بر لب، برنده این قمار شد.

به تاریخ ۱۴ دسامبر، رئیس جمهور چین «هوجنتاو» با رؤسای جمهور ترکمنستان، ازبکستان و قزاقستان در صحرای قراقرم در مراسم افتتاح لوله های انتقال گاز که چین را به آسیای میانه وصل میکند، اشتراک نموده بودند که تا سال ۲۰۱۲ با قدرت انتقال ۴۰ میلیارد متر مکعب گاز در سال خواهد رسید. این مسیر که با طول ۱۸۰۰ کیلومتر از کشورهای ترکمنستان، ازبکستان و قزاقستان تا سرحد چین میرسد، به گفته «هوجنتاو» «مسیر پلاتفورم همکاری خواهد بود میان چین و کشورهای آسیای میانه».

رئیس جمهور ترکمنستان «قربانگلی بردی محمدوف» اظهار داشت، این افتتاح، عصر جدیدی خواهد بود در مناسبات میان کشورهای اشتراک کننده و صفحه طلایی است که درج کتاب تاریخ خواهد شد. «بردی محمدوف» به ادامه صحبت خود گفت، ترکمنستان خود را مؤظف میداند که این ثروت آسیای میانه را طی ۳۰ سال آینده با مقدار ۴۰ میلیارد متر مکعب گاز سالانه انتقال دهد. کشور چین ۵۰۰۰ کیلومتر پایپ لاین دیگر برای شهر های بزرگ چون شانگهای و گوانسو، احداث خواهد کرد.

تعهدات مالی چین در رابطه به انرژی و مسایل جیو پولیتیک منطقه، امکان برتری این کشور را میسر ساخته است. کشور چین مبلغ ۶،۸ میلیارد یورو کریدت در اختیار قزاقستان گذاشته است. وعده ۲،۷ میلیارد یورو برای ترکمنستان داده شده است تا این کشور شرایط و امکانات شرکتهای گاز را فراهم سازد، که پس از آن عشق آباد منطقه استخراج گاز «جولوتان» را به شرکتهای انرژی چین واگذار خواهند نمود. این منطقه در قریب سرحدات افغانستان قرار دارد که ظرفیت ۱۴ میلیارد متر مکعب گاز را دارا میباشد و یکی از جمله 5 ذخیره بزرگ دنیا است. این ضربه کاری چین، شکست

بزرگ جیوپولیتیک برای روسیه و غرب خواهد بود. ماسکو برای همیشه انحصار انتقال انرژی را در منطقه از دست می‌دهد، که تا اکنون با میراثی که از اتحاد شوروی سابق به جا مانده بود، شبکه‌های پایپ لاین همیشه از خاک روسیه عبور میکرد و به اروپا میگذشت. با این پروژه جدید، لوله‌های نفت و گاز انتقال انرژی آسیای میانه نی به طرف غرب، بل که به طرف شرق سرازیر خواهد شد.

پیروزی چین سوای تغییر استراتژی شرکت انحصاری گاز پروم روسیه پس از بحران اقتصادی، امکان ناپذیر بود. تا سال ۲۰۰۸ شرکت دولتی گاز پروم تلاش داشت که همه ظرفیت استخراج منطقه را خریداری نماید، که از انحصار ترانسپورتی علیه پروژه رقیب اروپایی (Nabucco) دفاع نماید. ولی پس از بحران اقتصادی، گاز پروم ضربه شدید اقتصادی دید.

ماسکو انفجار پایپ لاین در منطقه سرحدی ترکمنستان - ازبکستان را بهانه گرفت و توريد گاز ترکمنستان را تا نوامبر به تعویق انداخت.

گاز پروم میخواست پیش از بحران، توريد گاز را از ۴۲ به ۵۰ میلیارد متر مکعب افزایش دهد اما طبق پلان جدید، ماسکو بین سالهای ۲۰۱۰ و ۲۰۱۲، ۱۰،۵ میلیارد مکعب گاز خریداری خواهد کرد. روسیه از پرداخت خساره عدم خرید گاز طوری که شامل قرارداد بود، شانه خالی کرد. ضربه بزرگ اقتصادی بود بالای کشور ترکمنستان. این کشور میخواهد اکنون با تعهد کشور چین خساره را جبران نماید.

قرارداد میان چین و ترکمنستان برای ایالات متحده، اتحادیه اروپا و در مجموع غرب، منتفی سیاست انرژی در منطقه خواهد بود. به ویژه امضای قرارداد میان چین و ترکمنستان، شکست بزرگی است برای پروژه پایپ لاین بحیره کسپین، که از طریق ترکیه به اروپا برده میشود.

زمانی که اروپاییها پروژه را در سال ۲۰۰۲ آغاز کردند و در سال ۲۰۰۷ بالای پروژه کار میکردند و اولین بار در سال ۲۰۰۹ اساسات توافقنامه تجاری با ترکمنستان مطالعه شد، کشور چین با سرعت نور پایپ لاین را اعمار کرد.

کارشناس مترقی و مؤفق آسیای میانه «جان کول» در یک تبصره تأکید کرد، که ایالات متحده آمریکا در مطالعات جیوپولیتیک خود دارد غرق میشود.

اگر واقعاً تعهد ایالات متحده آمریکا در افغانستان به منظور انتقال پایپ لاین از ترکمنستان با عبور از افغانستان و پاکستان به کشور تشنه انرژی، هند بوده باشد، این هدف به شکست مواجه شد.

طوری که ایالات متحده در منجلا ب افغانستان غرق میشود، کشور چین ذخایر گرانبهای منطقه را به دست می آورد. در هر صورت چیناییها نشان دادند، که میتوان بدون پیشبرد جنگ به منابع دست یافت.

۲۷/۱۲/۲۰۰۹

منبع: نشرات آلمانی